

Norsk Viken
Landbruksrådgiving

Gårdskompostering

Lier 10.03.17

Delprosjekt under «Bruk av kompost til hagebruksvekster»

Tilskudd fra Fylkesmannen i Buskerud/Levende Matjord
2013-2017

Aktiviteter

- Skape og støtte interesse for bruk av kompost som ledd i jordforbedring, spesielt hos grønnsaksdyrkerne (korn)
- Oppfølging av rankekompostering med traktormontert vender (Best og Gujer)
- Finne samarbeidspartnere og infokilder
- Erfaringsutveksling, små og store treff
- Analyser – hva er bra nok?
- Møte krav fra Mattilsynet
 - Veileder, mal, råvaredokument, logg

Bakgrunn for prosjektet

Behov for jordforbedring
og sikre avling/kvalitet!

Ressursutnyttelse!

§ 24. Spesielle krav til bruk av husdyrgjødsel (Gjødselvareforskriften)

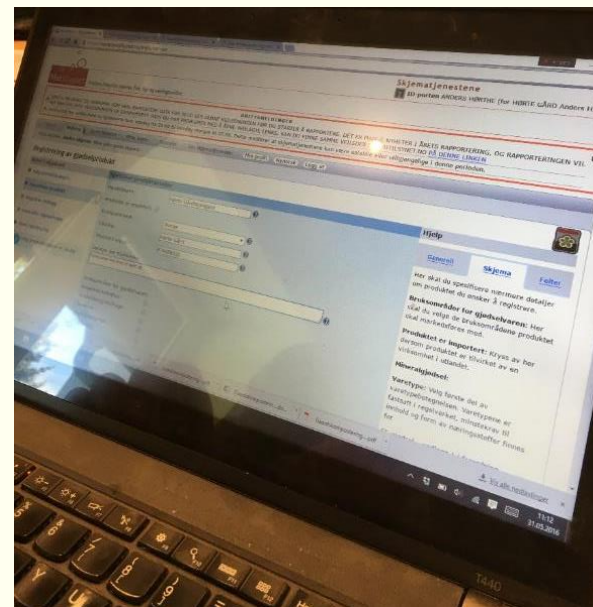
- Godkjent spredeareal av kommunen
- Minimum 2 dekar pr hest
- Spesielle krav hvor fare til avrenning til indre Oslofjord etter EUs nitratdirektiv
- (Moldes ned innen 18 timer)
- For leid areal, ved avtale om spredning på landbrukseiendommer i nærheten og ved salg av husdyrgjødsel, må det normalt foreligge skriftlig avtale av minst 5 års varighet.

Internkontroll !

Mal

- Gjeldende forskrifter
 - Gjødselfvare-
 - Animalske biprodukter-
 - Plantehele-
 - Floghavre-
- Registreringsplikt hvis over 1 tonn ts per år
- Ha kontroll på råvarene du tar i mot, opprinnelse, fare for smitte osv. Råvaredokument.
- Temp. over 55-60 grader C i 3 dg i hele ranka. Logg.
- Kompostering skal ikke føre til fare for spredning av farlige skadegjørere, uønsket smitte og næringsavrenning. Plass og gjennomføring sentral!

50-60% vann (klem med hånda) og temp på 55-60 grader over min 3 dager i alt materialet i ranka, gjennomført med vendinger, gir god sanering av planteskadegjørere.

Legge opp ranker, sandwich med tørt i bunn, likt materiale fra ende til ende.

Legg opp passe store ranker. Gjerne to som slås sammen etter hvert. Alt materiale skal gjennom vendinga, gjenta flere ganger. Må kjøre ofte i starten (hver dag), så sjeldnere. Mål temp.

Norsk
Landbruksrådgiving

Viken

**Kjør sakte for å
lage ranke med
riktig form. Får CO2
ut og O2 inn.**

Lav fart vil ikke ødelegge oppbygging av grynstruktur

Norsk Viken
Landbruksrådgiving

Tips til sammensetning

- 30-40% strukturmateriale, høy C/N
(lauvtreflis er bedre enn bartreflis)
- Opp mot 30-40% grønt, middels C/N
- 10-30 husdyrgjødsel, lav C/N
- Gjerne litt bra kompost
- Gjerne litt leirholdig jord
- C/N på 30 er bra utgangspunkt
- Jo flere kilder, jo mer variert liv i komposten = bra!

Ligger ofte ressurser rundt oss som kan komposteres.

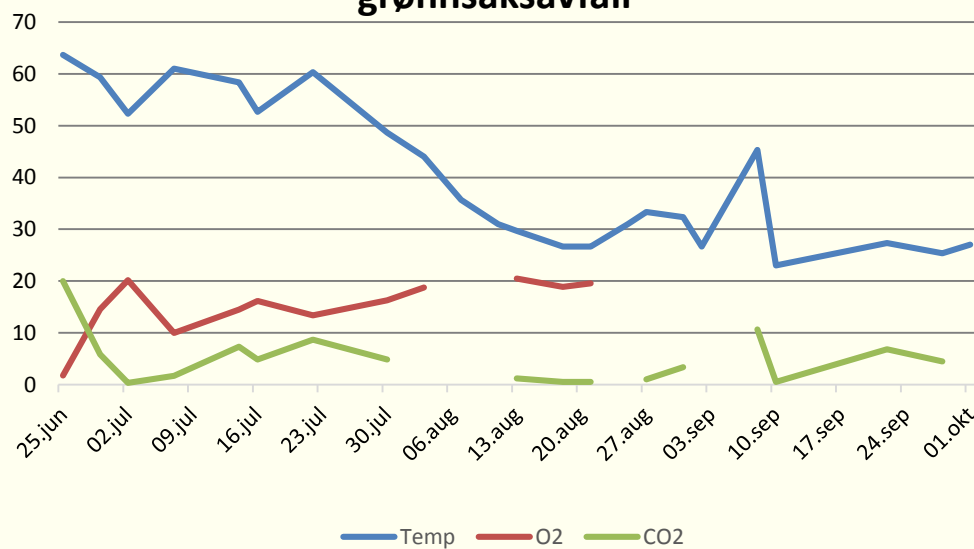
**Kompostduk beskytter mot overflødig nedbør og hindrer uttørking.
Noen ganger trengs vann!**

Norsk Viken
Landbruksrådgiving

Hørte 8-2015: Hestemøkk, kutalle, potet og grønnsaksavfall

Tallekompost kan bli tett og trenger tørt, karbonrikt materiale.

Kan være nyttig å registrere omdreininger på kraftuttaket og farta, for å lære.

Komposteringslogg

Gårdsnavn..... Gårds- og bruksnr.

Ranke nr. (evt sted) ...RENSKAUG...

Innhold i ranke

Materiale (ref.nr.)...STORFE TALLE..... Volum

Materiale (ref.nr.)..... Volum

Materiale (ref.nr.)..... Volum

Materiale (ref.nr.)..... Volum

Materiale (ref.nr.)..... Volum

	Dato	Vending	Temp. C	Fuktighet (tørr, våt, OK)	Lukt	Kommentarer (f.eks. vanning, værforhold)	Navn (sign)
1	10/7	S-H.R	45°	TØR	JA		S-H
2	21/7	S-H.R	52°	OK	JA		S-H
3	24/7	S-H.R	62°	OK	JA		S-H
4	28/7	S-H.R	65°	Våt	JA	Samle rankene med løster	S-H
5	30/7	S-H.R	65°	Våt	JA		S-H
6	2/8	S-H.R	65°	Våt	JA		S-H
7	9/8	S-H.R	65°	Våt	Nei		S-H
8	12/8	S-H.R	55°	Våt	Nei	Kjøre på kballer rundtballen	S-H
9	15/8	A.H.	55°	Våt	Nei		S-H
10	18/8	S-H.R	52°	Våt	Nei		S-H
11	24/8	S-H.R	40°	Våt	Nei		S-H
12	27/8	S-H.R	40°	Våt	Nei		S-H
13	28/8	S-H.R	38°	Våt	Nei		

2,57
2t
2t
4t
2t

Tester/analyser

- Hva trenger vi å vite om komposten?
 - god jordlukt er bra tegn
 - ferdig når temp. ikke øker særlig
 - ta gjerne spiretest til slutt
 - C/N
 - tørrstoff, glødetap, densitet?
 - pH
 - N tot, NH_4 , NO_3
 - P, K, evt Mg, Ca, flere ?
- Eurofins lager en analysepakke for gårdskompost til overkommelig pris nå

Spreading av kompost

*Takk for tilskuddet til
jordbruket i Buskerud!*

Mye å lære!

- Kompostering læres ved å gjøre det sjøl. Noen tommelfingerregler må følges. Veileder finnes.
- Utfordringer:
 - Arbeidskraft
 - Råvarer, tilgang og type
 - Sesong; kulde, snø, regn, tørke
 - Bør ha traktorvender for best resultat. Kr 100 - 300.000,- flere typer. Bruke frontlessser, avh. av krav.
 - Krav fra det offentlige (eller varemottakere)?
 - Finne beste bruk for best resultat; hvor i vekstskifte, kombinasjon andre vekster, C-innbygging, metoder.....
 - Se infomateriell på <https://viken.nlr.no>

Norsk
Landbruksrådgiving Viken

Takk for
oppmerksomheten!

viken.nlr.no

